

ATAUN EGIN ELKARREKIN HERRI-PLANA

AURREDIAGNOSTIKO TEKNIKO* 2023 / 08

LABURPEN AGIRIA

Ataungo Hiri Antolamendurako Plan Orokorra

SUSTATZAILEA	TALDE IDAZLEA			
ATAUNGO UDALA	HIRIGINTZA	INGURUMENA	SOZIO-EKONOMIA	PARTE-HARTZEA
 ATAUNGO UDALA	 ASTAZALDI	 ekolur ASESORIA AMBIENTAL - INGURUMEN AHOLKULARITZA	 gislán	 [a] aztiker SOZIOLOGIA IKERGUNA

ATAUNGO PLAN OROKORRA. AURREDIAGNOSTIKO TEKNIKOAREN LABURPENA

HAUSNARKETA PARTEKATURAKO GIDALERROAK

Aurrediagnotiko teknikoaren laburpen moduan, Plan Orokorraren hausnarketa prozesu partekatua gidalerroak ondorengoak lirateke:

LEHEN HAUSNARKETA MAILA: LURRALDEA ETA GARAPEN EREDUA

1/1 BALDINTZATZAILEAK: LURRALDE ENKOADRAKETA

- **Udalaz gaindiko lurralde zein arloko plangintzak (LAG, LPS, LZP) Ataungo udalerriri egiten dizkion aipamenak oso urriak eta hondarrekoak dira.**

Goierriko Lurraldearen Zatiko Planaren (LZP) lurralde ereduak eskualdeko bi burutzen arteko eremura (Beasain-Zumarraga ardatza) eramaten du eskualdeko garapenaren erdigunea, eta eredu horren baitan Ataun are eta zokoratuago geratzen da.

Edonola, LZPak "lurraldera sartzeko gunetzat" sailkatzen du San Martin herrigunea, eta GI-2120 errepidea bigarren mailako errepideen artean zerrendatzeaz gain, ez dio egiturazko funtziorik aitortzen.

Jarduera ekonomikoak antolatzeke LPSak garapen txikiko udalerriri gisa kategorizatzen du Ataun.

Gipuzkoako Bizikleta Bideen LPSak egun Beasaindik abiatzen den bizikleta bidea Ataungo Elbarrena auzuneraino luzatzeko proposamena jasotzen duen arren, ez dago hura burutzeko inolako proiekturik.

Nekazaritza eta Basozaintzako LPSak ez du Ataun espresuki aipatzen, Ataungo udalerraren ingurumen ondareak potentzialtasun handia duen arren.
- **BOL eremuak Ataundik biztanleria bereganatzen du. Ataunek migrazio saldo negatiboa (69 pertsona) Goierriekin bakarrik du; hau da, gehiago dira Ataundik Goierriera bizitzera joan diren pertsonak Goierriatik Ataunera joan direnak baino. Galera nagusia BOL eremuarekin izan da, Lazkaorekin, bereziki.**

BOL eremuak, Ataunek ez bezala, biztanleria hazkunde jarraia izan du azken urteetan. Ataunen migrazio saldoari dagokionez, 2014 urtetik aurrera joera erabat aldatu izan da, azken urteetako balantzea negatiboa izateraino. Nolanahi ere, 2010-2022 urteen artean 65 pertsona irabazi ditu udalerriak. Bide horretan, Ataunen kanpo mugimenduen interakzio handiena Goierriekin eta Gipuzkoarekin badira ere, balantze positibo handiena estatuarekin (48 pertsona), baina estatutik kanpo jaiotako pertsonak dira, nagusiki, Amerikarekin (45 pertsona) eta Europarekin (28 pertsona) izan da.

Bestalde, azken hamarkadan Ataunek migrazio saldo negatiboa (69 pertsona) Goierriekin bakarrik izan du. Galera nagusia BOL eremuarekin izan da: Beasainekin (9 pertsona), Ordiziarekin (4 pertsona) Lazkaorekin (73 pertsona), bereziki.

Ataunek ez du biztanleria zahartze tasa ez estatutik kanpo jaiotako biztanleria tasa kritikorik. Azken urteetan, ordea, biztanleria hazkundera gelditu egin da eta jaiotza tasak eta migrazio saldoak bere horretan jarraitzen badute hurrengo urteetan biztanleriaren galera eta zahartzea nabarmena izatea espero da.
- **Udalerriak ez du aberastasuna sortzeko gaitasunik, eta biztanleko duen barne produktu gordina ez da Gipuzkoako, Goierriko edo BOL eremuko balioaren herena ere izatera iristen.**

Ataungo BPG per capita Gipuzkoako, Goierriko edo BOL eremuaren herena edo gutxiago da. Udalerriko aberastasunaren sorreran industriak ez du ia presentziarik (%9,4) eta lehen sektoreak (%7,2) beste inon baino balio erlatibo handiagoa badu ere, ez du aberastasuna sortzeko gaitasunik. Hala eta guztiz ere, Ataunek bere inguruko eremuekin alderatuta batuz besteko errenta altuena du (24.835€). Ataudarren lan errentak eskualdeko industriak behar duen eskulanari eta administrazioko lanpostuei esker erdiesten dira: landunen %32,1ak industrian lan egiten du eta %27,3ak, berriz, administrazio publikoan.

Nolanahi ere, lan merkatu horrek genero desoreka azpimarragarriak eragiten ditu errentan zein lanarekiko harremanean: emakumeek gizonak baino %39,8 gutxiago irabazten dute, emakumeen langabezia tasa (%9,4) gizonena baino ia bost puntu altuagoa da eta lana egiteko adinean dauden emakumeen %54,1 bakarrik da biztanleria aktiboa, gizonak baino 2,4 puntu gutxiago.

- **Ataunek ondasun eta zerbitzuak ekoizten dituzten 108 establezimendu ditu. Horien %31,5a lehen sektoreko establezimenduak dira Goierrin %4,5 ere ez diren bitartean. Industria establezimenduak %3,7a bakarrik dira eta Goierrin, aldiz, %9,7a.**

Nolanahi ere, establezimenduen enplegatu kopurua oso txikia da, industrian bereziki (establezimendu bakarrak ditu 10-14 langile) eta ez da ezagutzan intentsiboa. Horiek horrela, Ataungo enpresa-ehunak ez du trazio ekonomikoa eragiteko gaitasunik.

Udalerriko establezimenduen ezaugarriei erreparatuta hainbat ondorio atera daitezke:

- Industria establezimenduek (4 establezimendu) ez dute Goierrin edo BOL eremuan duten bezainbesteko pisua. Establezimenduen erdia, gainera, edari eta elikagaien industria azpisektorekoa da.
- Lehen sektoreko enpresak batzuek bestekoa baino gehiago dira.
- Establezimenduen enplegatu kopurua oso txikia da eta gehienek autonomo izaera dute.
- Ataungo enpresa ehuna ez da ezagutzan intentsiboa eta ez du udalerrian dinamismoa eragiteko gaitasunik.
- Estrategikoak izan daitezkeen azpisektoreetako (energia sorkuntza, turismoa...) establezimenduak ez dira existitzen edo puntualak dira.

Indarreko Arau Subsidiarioetan aurreikusitako jardura ekonomikoetarako eremuak ez dira gauzatu, ezta turismo sektoreari lotutako proiektu estrategikoak ere (Erremedio).

- **Udalerriko kultura ondarea ere, bere aldaera guztietan, oso aberatsa da, eta Ataunek euskararen arnagune izaten jarraitzen du.**

Ataunen ondare kulturala bi alderditan nabarmentzen da batez ere: Aita Barandiaranek utzitako ondarea, batetik. Udalerrian bere jaiotza etxea eta museoak daude. Eta euskararen arnagune izaera, bestetik. Euskararen ezagutza maila %87,7koa da eta bere kale erabilera %93,1ekoa da.

- **Ataungo udalerraren ingurumen ondareak potentzialtasun handia du.**

Aralarko Parke Naturalaren izendapenak udalerriko azalera osoaren 3/4 baino gehiago hartzen du, jatorrizko baso naturala da nagusi udalerriko osoan, eta balio estrategiko altua duen nekazaritza eremua oso esanguratsua da (37,21 ha.), sare hidrikoa bezalaxe.

- **Energia berriztagarrien sorkuntzarako lege berriak autokontsumora bideratutako sorkuntza errazten du.**

Eusko Jaurlaritzaren datuen arabera Ataunek energia hidraulikoaren sorkuntzarako 15-20kWko instalazioa aktibo du. Instalazio txikia da, baina Lareoko urtegiari, Lizarrustiko Aterpetxeari eta Etxarriko baserri bati energia ematen dio. Azken urteetan eguzki plakak udalerrian gero eta gehiago instalatzeko hautua egin da: energia fotovoltaikoa sortzeko 20kW baino gehiagoko instalazioa dago. Bide horretan, energia burujabetzak landa eremuko baserriak zein auzune nagusiak bere osotasunean hartu behar ditu aintzat.

- **Udalerrriaren biziberritze demografikoa biztanleria gaztearen errotzetik eta BOL eremuaren hazkundera baliatuzetik etorriko da.**

2003-2009 urteen arteko biztanleria hazkundera (%9,4) biztanleriaren adin egituraren gaztetzea eragin zuen; gaur egungo zahartze tasa Goierri zein Gipuzkoaren parekoa da. Bide berean, estatutik kanpo jaiotako biztanleriaren tasak gorakada etengabea izan du eta gaur egun %9,1a da. Nolanahi ere, ehuneko hori ez da Goierriko balioaren bi herenera iristen eta BOL eremuko tasaren erdia da.

Bestalde, udalerrriak 20-34 urte bitarteko belaunaldiaren (%11,8) gabezia esanguratsua du. Jaiotza tasaren beherakadak eta azken urteetako migrazio saldo negatiboak Ataunek hurrengo hamabost urteetan biztanleria galduko duela iradokitzen dute (%4,4). Bi faktore estrategikoak izango dira egoera hori iraultzeko: gaur egungo 0-19 urte bitarteko belaunaldi oparoa udalerrian errotzea, batetik. Horiek bermatuko dute hurrengo belaunaldien biziberritzea. BOL eremuak espero duen biztanleria hazkundera Ataungo migrazio saldoan, orain arte ez bezala, eragin positiboa izatea, bestetik.

- **Ataunen berezko barne-garapenak edo garapen endogenoak potentzialtasun mugatua du eta barne produktu gordina, hau da, aberastasunaren sorkuntza handitzeko aukera garapen exogenotik etor daiteke.**

Ataungo BPG per capita Gipuzkoako, Goierriko edo BOL eremuaren herena edo gutxiago da. Udalerriko aberastasunaren sorreran industriak ez du ia presentziarik (%9,4) eta lehen sektoreak (%7,2) beste inon baino balio erlatibo handiagoa badu ere, ez du aberastasuna sortzeko gaitasunik. Horiek horrela, udalerrriaren ekonomia aktibatuzeko aukera nagusia eskualdeko garapena baliatu eta honi begira jartzea da zerbitzu eta ekipamendu konkretuak eskainiz: pertsonen zaintza, egoitzak...

- **Ataunek Goierriko dinamismo ekonomiko handiko eremuekiko (BOL) duen menpekotasun harremana agerikoa da, eta udalerriaz gaindiko lurralde ereduaren garapenak ez du mendekotasun hori zuzentzeko joerarik erakusten, handitzekoa baizik.**

Ataunek harreman hori baliatu beharko luke, Goierriko eta BOLEko enpresa zein herritarrei aipatu eremuetan eskaini ezin diren funtzio eta zerbitzu osagarriak garatuz, beti ere, ingurumen baldintza paregabearen oinarrituta; adibidez:

- Industriari lotutako espezializazio altuko ikerkuntza edota hezkuntza baliabideak- instalakuntzak-ekipamenduak-egoitzak...
- Hiritartutako sektoreek bilatzen dituzten bizimodu alternatiboak.
- Jendartearen zahartzeak gero eta gehiago galdegingo dituen zerbitzuak eta bisitokiak, belaunaldi arteko harremana sustatuz.
- Eremu hiritartuan eraiki ezin diren kirol- zein aisialdi-ekipamenduak.
- Eta abar...

- **Ataungo udalerrriaren garapen endogenoak ez du eskualdeko ekonomia egiturak udalerrian sortzen duen ongizatea ordezkatzeko, epe motz-ertainen behintzat, baina herri-identitate berritu baten ardatza izan daiteke, markaren sorkuntza bidean.**

Lehen sektoreko establezimenduen kopuru absolutua (34 establezimendu) eta erlatiboa (%31,5) beste eremuetan baino altuagoak dira. Nekazal eta abeltzaintzari loturiko ustiaketa aktibitateak dira gehiengoak. Elikagai espezializatuen sorkuntza bertako kontsumoa sustatzeko ez ezik, marka egiteko modua da. Gainera, bertako basoek udalerriko azalera osoaren %51,6 hartzen dute, eta baso landaketek berriz beste %30,7; datuak nabarmen adierazten du Ataunek basogintzarako eta energia berriztagarrien sorkuntzarako (biomasa) duen aukera.

Bestalde, ondare materialak zein inmaterialak herri identitatean indar handia dute. Landa eremuko baserrien edo garai bateko eraikinen berreskurapena historia eta tradizio baten errelatoarekin lotuta egon behar du. Aita Barandiaranen ondareak ere (udalerrian bere etxea eta berari eskainitako museoa daude) horretarako aukera dira. Bide berean, Ataunen euskarak duen presentzia herriaren identitatea ezaugarritzeaz gain inguruko eremuei, arnasgune gisa, eskaintzen dien zerbitzua sistemikoa da.

- **Garapen endogenoa iraunkortasun paradigma oinarri izan behar duen ATAUN markaren sorkuntzari lotua etorriko da, oso aspaldiko sustraietan errotutako izaera eta XXI. mendeko abangoardiako nortasuna uztartu behar dituen:**
 - Tokiko nekazaritza eta abeltzaintza sustatuz eta elikadura autokontsumoa indartuz.
 - Energia burujabetza helburu izango duten tokiko ekoizpen instalazioak bultzatuz: eguzki energia, energia eolikoa, hidroelektrikoa eta, batez ere, biomasa iturri izango dituztenak.
 - Hondakinen kudeaketan puntako irizpideak txertatuz.
 - Ingurumen eta paisaia baldintzak babestuz.
 - Ondare kulturala zainduz eta biziberrituz, eta euskararen arnasmune izaera mantenduz.
 - Eta abar...

Aipatu ezaugarri zein ekimen hauek guztiak dira, aldi berean, ATAUN markaren oinarri eta ostalaritza zein turismo sektoreak udalerrian izan dezakeen hazkundearen oinarri. Edonola, herri-nortasunari eta ingurumenari atxikitako hazkunde neurtuaz ari gara etengabe.

- **Herri-nortasunari atxikitako garapen endogeno honek sortuko ditu, hain zuzen ere, garapen exogenoaren arrakastarako baldintza egokiak, eta alderantziz, bi garapen ereduak elkar elikatzen dutelarik.**

Hala ere, arretaz zaindu behar da garapen exogenoak, hazkundeak, herri nortasunaren kaltetan eragin ditzakeen arriskuak.

- **N-I errepideak beste (nazioarteko) eskala bati erantzuten dio eta Ataun gurutzatzen duen GI-2120 errepideak potentzialtasun handia izan dezake (Nafarroako) eskualdeko komunikazio ardatz gisa (udalerraren barne artikulazioan arazoak ere sortzen dituen arren).**

Horretarako, Lizarrustin garatu nahi izan den aisialdirako gunearen proiektuak, edo mugakide diren Nafarroako udalerriekin sustatu daitezkeen beste egitasmo partekatu batzuk garrantzi handia izan dezakete.

Modu horretan soilik lor dezake Ataunek Goierri eta BOL eremuekiko duen menpekotasuna orekatzea, neurri apalean bada ere.

- **Ataungo auzuneen arteko harremana dagoeneko oso hierarkizatua da biztanleriaren bizilekuari edota ekipamenduen kokapenari erreparatuz gero.**

Ataungo populazioa (1.698 bizt._2023ko ekaina) Agauntza ibaiaren eta GI-2120 errepidearen ardatzean kokatzen diren auzuneetan biltzen da batez ere. Bertan bizi da udalerriko biztanleriaren %76,56 (1.300 bizt.) eta %65,31 Elbarrena (858 bizt.) eta San Gregorio (251 bizt.) auzuneetan pilatzen da. Beste %23,44 (398 bizt.) Aia auzunean (13 bizt.) eta landa guneko barreiatu zabalean (385 bizt.) bizi da.

Ekipamenduei dagokionez, horien kokapena dela-eta, udalerriak San Martin herrigunearekiko duen dependentzia argia da. San Gregorio auzuneko osasun kontsultategia kenduta, oinarritzko zerbitzu guztiak Elbarrena (udaletxea, osasun kontsultategia, kultur etxea eta farmazia) eta Astigarraga (hezkuntza zentroak eta kiroldegia) auzuneetan daude. Merkataritza establezimendu ia guztiak ere Elbarrena auzunean daude.

- **Agauntza ibaiaren eta GI-2120 errepidearen ardatzean kokatzen diren auzuneek ez dute elkarrekiko jarraitutasunik, oro har hirigune isolatu gisa ageri dira ardatzean zehar, eta ezaugarri oso ezberdinak dituzte:**
- **Elbarrena:** udalerriko auzune nagusia, biztanleriaren erdia (%50,53), etxebizitzaren %45,25, merkataritzako eta ostalaritzako establezimenduen %47,37, eta udalerriko espazio libre hiritarrak eta ekipamendu publiko nagusiak (ez denak) hartzen ditu: Udaletxea eta Herri-antzokia, nagusiki.
 - **Astigarraga:** biztanleriaren %4,00 soilik biltzen duen arren, bertan kokatzen dira udalerriko ekipamendu publiko nagusiak: Ikastola eta kiroldegia (frontoia); ez du merkataritzako eta ostalaritzako establezimendurik.
 - **Arrondo:** biztanleriaren %4,53 biltzen du eta ez du espazio libre hiritar edota ekipamendu publiko esanguratsurik, ezta merkataritzako eta ostalaritzako establezimendurik ere.
 - **Arinberriaga:** landa-gune gisa izendatua dago eta biztanleriaren %1,18 soilik biltzen du; ez du espazio libre hiritar edota ekipamendu publikorik, ezta establezimendurik ere.
 - **San Gregorio:** udalerriko bigarren eta azken auzune hiritar esanguratsua, biztanleriaren %14,78, etxebizitzaren %14,43, merkataritzako eta ostalaritzako establezimenduen %21,05, eta tokiko espazio libre hiritarrak eta ekipamendu publikoak hartzen ditu: frontoia, Bikario-etxea eta irakasle-etxea.
 - **Ergoiena:** landa-gune gisa izendatua dago; biztanleriaren %1,53 soilik biltzen du, baina etxebizitzaren %3,30, eta espazio libre hiritar txiki bat duen arren, ez du ekipamendu publikorik, ezta merkataritzako eta ostalaritzako establezimendu bakarra (sagardotegia).

- **Ardatzean zehar, Agauntza ibaiaren eta GI-2120 errepidearen ertzetan kokatzen dira udalerriak duen balio agrologiko altuko luraren 14 ha. baino gehiago (142.202 m²) eta kontserbaziorako basoaren eremu zabalak ere.**

- **Gune hauek guztiak GI-2120 errepidearen bidez lotzen dira.**

GI-2120 errepidea GFaren ardurapean dago eta eskualde arteko sarea (berdea) osatzen du. Hala ere, eskualdeko errepide izaera hori zalantzan jartzeko arrazoiak ere badira, izan ere, 2021. urtean 3 neurketa puntutan erdietsitako EBBI (Eguneroko Bataz Besteko Intentsitatea) delakoak ondorengo datuak ematen baitditu:

- Lazkao = 4.333
- Zubikoeta (Ataun) = 2.917
- Lizarrusti (Ataun-Nafarroako muga) = 254.

Datuek garbi adierazten dute GI-2120 errepideak Lazkakoko saihebidetun funtzioa, batik bat, eta Ataungo kanpo zein barne joan etorrien ardatz funtzioa mantentzen duela, baina Goierrri eta Sakana (Gipuzkoa-Nafarroa) arteko eskualdeko ardatz funtzioa oso hondarrekoa dela.

Bitartean, errepideak eskualdeko izaeraren ezaugarriak mantentzen ditu eta Ataungo auzuneen hiri-bilbean eragiten duen "zauria" itzela da. Beraz, Ataunek ez du ardatzeko auzuneen arteko barne joan etorriak antolatzen dituen hiri-izaerako biderik, ez ibilgailuentzat, ezta oinezko, bizikleta edo bestelako hiri-mugikortasunarentzat ere.

- ***Udalerriko gainontzeko biztanleria Aia auzunean, hiri-egitura txiki bat duena (plaza, ekipamendua eta merkataritzako edo ostalaritzako establezimendu bat), eta landa guneko barriatu zabalean bizi da.***

Urkillagako gaineratik Arrondo eta Kaxeta lotzen dituen eta Aia auzunera iristen den GI-3151 errepidea ez ezik, udalerriko barriatua zaku-hondoa osatzen duten GI-3152 (Lauztierreka), GI-4151 (Aitzarte) eta GI-4153 (Motasoro) errepideetan oinarrituta artikulatzen da.

- ***Udalerriko biztanleen barne mugimenduak ondorengo ezaugarriak ditu.***
 - *Aldaketak nagusiki 35-49 urte bitarteko eta horien seme-alaben belaunaldia osatzen duten 0-19 urte bitarteko biztanleenak dira.*
 - *Herri barruko errolda aldaketen %61,6a Ataunen bertan jaiotako pertsonena izan da.*
 - *Aldaketa horien ezaugarriak bat datoz bizi proiektua errotzeko urratsa ematen duten pertsonekin.*
 - *San Martin herriguneko nukleo nagusiek udalerriko pertsonak erakartzen dituzte gainerako eremuetan dauden auzuneen edo landa-eremuaren kaltetan.*
 - *Datu horiek Ataunek oraindik ere bere biztanleria errotzeko gaitasuna duela erakusten du, baina bere auzuneen bizigarritasunaren kaltetan.*
- ***Indarreko plangintzaren lurralde eredia ondorengo helburu orokorrean laburbiltzen da:***
"Consolidar las características morfotipológicas de cada uno de los ámbitos urbanos y mantenerlos claramente diferenciados unos respecto de los otros".

- **Indarreko Arau Subsidiarioak udalerrria morfologikoki osatzen duten auzune bakoitzarentzat idatzitako plangintza-atalen batuketa bat dira, plangintzaren irizpide eta helburu orokorrek osoko ikuspegia gordetzen badute ere.**

Plangintzak aurreikusitako bizitegi hazkundera auzune ezberdinen artean banatzen da ia proportzionalki, atal bakoitzaren pisu erlatiboa betikotu eta udalerrian ematen ari diren barne mugimendu zein aldaketak orekatu asmoz. Beste horrenbeste gertatzen da ekipamenduen alorrean, hauetako zenbait bikoizteraino.

- **Lan honetan Ataungo udalerrriaren eremu hiritarra begiratzeko, aztertze eta proiektatzeko paradigma aldaketa bat proposatzen da.**

Elbarrena eta San Gregorio arteko lurraldea modu bateratuan garatu beharreko hiri-gune gisa ulertzea proposatzen da, Agauntza ibaiaren eta GI-2120 errepidearen ardatzean burutzen diren erabilera eta jardura ezberdin eta anitzen segida gisa:

- *Jada hiritartutako auzune zein landa-guneak.*
- *Udalerriko ekipamendu orokor nagusiak.*
- *Bizimodu eredu berritzaileak barne har ditzaketen bizitegi zein jardura garapen berriak.*

Eta hauekin batera:

- *Funtzio hiritarra joka dezaketen eremu naturalak (ibaia, basoak...), parkeak.*
- *Egungo edo etorkizunean sor litezkeen nekazal jarduerak (baratzak...).*
- *Nekazaritzako produktuen lehen eraldaketa eta komertzializazioa helburu duten instalakuntzak.*
- *Eta abar..*

*Erabilera hauek guztiek, eta herri-ekimenez sor litezkeen beste batzuk, Elbarrena eta San Gregorio arteko lurraldea hiri- zein landa-erabileren **mosaiko** gisa irudikatzea garrantzua.*

- **Esan bezala, proposamenak ez dakar berarekin aipatu lurraldea bere osotasunean Hiri-Lurzoru gisa sailkatzea, izan ere, proposatzen diren zenbait erabilera ezin baitira mota horretako lurzoruan garatu.**

Baina erabilera hiritarrak eta landatarrak elkarren segidan txertatzeko eta baten zein bestearen funtzioak elkar indartzeko (sinergiak sortzeko) beharrezkoa den ikuspegi bateratua, ez estankoa, da hemen aldarrikatzen dena.

Gainera, proposatzen den ikuspegia ez da guztiz berritzailea Ataunen, izan ere, 1990eko hamarkadan udalerriko ekipamendu orokor nagusiak (pilotalekua eta herri-eskola) Astigarraga auzoan kokatzea erabaki baizen, hau da, hain zuzkidura garrantzitsuak hartzeko oso pisu erlatibo txikia zuen auzunean. Erabaki hori orain berreskuratu nahi den osoko ikuspegitik soilik hartua izan daiteke.

- **Egungo hiri-eremuek (auzune zein landa-gune) euren ezaugarri morfotipologikoak mantendu behar dituzte, indarreko plangintzak xedatzen duen bezala, eta batez ere, euren nortasun historiko-kulturala sendotu behar dute, zalantzarik gabe.**

Zentzu horretan, egun plangintzak aurreikusten dituen zenbait garapen, hiri-guneen trinkotzea helburu dutenak, egokiak izan daitezke aipatu helburua erdiesteko, baina beste zenbait, hiri-guneak ertzetatik zabaltzea proposatzen dutenak, krisian jarri beharko lirarteke, egungo hiri-eremuen morfologia desitxuratzeko arriskua dutelako, hain zuzen ere.

- **Horiek horrela, iraunkortasun paradigmak ez du auzuneen arteko harreman horizontal baten eta ekipamenduen deslokalizazioaren aldeko hautua justifikatzen, are gutxiago aurreikusten den egoera demografiko negatiboa kontuan hartuta.**

Iraunkortasunaren izenean, ordea, San Martineko Elbarrena, Astigarraga eta Arrondo auzuneen artean jarraitutasuna erdiestea eta San Martin-San Gregorio poloen arteko konektibitatea oinezko, bizikleta eta garraio publiko bidez bermatzea izan beharko lukete estrategia nagusiak eta hurrengo hamarkadako proiektu estrategikoak.

Gainerakoan, biztanleria errotzeko eta erakartzeko gaitasunik duen nukleo nagusi baten faltan oso zaila izango da gainerako auzuneen bizigarritasuna ere bermatzea.

- *Udalerriko landa eremuak eta barreiatuak (Ergoiena eta Aia auzuneak barne) bigarren lurralde unitatea osatuko lukete, eta bere problematikak tratamendu berezitua eskatzen du, hurrengo eztabaida mailan berariaz aztertuko dena.*

➤ **Etxebizitza.**

Etxebizitzaren arloan Ataungo udalerrriaren egungo adierazle nagusiak ondorengoak dira:

Udalerrian **873 etxebizitza** daude orotara, horietatik **227 barreiatuan** kokatzen dira (%26,00), hau da, eremu hiritartuetatik kanpo, eta beste 7 ez daude etxebizitza gisa kalifikatuak.

Ondorioz, **hiri-eremuan 639 etxebizitza** leudeke (%73,20), 395 Elbarrenan (%45,25) eta 127 San Gregorion (%14,55).

Ataunen **654 bizikidetzta-unitate** zenbatu dira, eta kopuruak hazkunde nabarmena izan du 2001-2023 urteen artean: +112 (+%20,7).

Udalerriko bizikidetzta-unitateen batz besteko **tamaina 2,6** kidekoa da (Elbarrena = 2,6; San Gregorio = 2,55; Ergoiena = 2,16; San Martin barreiatua = 2,90), baina gero eta txikiagoak izateko joera dute.

Hurrengo urteetan bizikidetzta-unitateen kopuruak behera egingo duela aurreikusten da, baina galera ez da esanguratsua izango, bizikidetzta-unitateen batz besteko tamainak behera egingo baitu: 643 unitate 2038an (-%1,68).

Adinaren arabera, haur eta nerabeak dituzten bizikidetzta-unitateak 219 dira (%33,49; %37,69 Elbarrenan), eta gazteez (20-34 urte) bakarrik osatutako bizikidetzta-unitateen kopurua oso txikia da: 24 soilik udalerrri osoan (%3,67; %4,56 Elbarrenan).

Etxebizitzaren ezaugarri nagusiak **auzunearen arabera** aldatzen dira.

- Tipologia: **familia bakarreko 413** etxebizitza daude (%47,3), eta **familia anitzeko 454** (%52,0); Elbarrenan familia anitzeko bizitegiak %77,72 dira, eta San Gregorion %77,95; aldiz **barreiatuan %93,83** familia bakarreko etxebizitza da.
- Antzintasuna: etxebizitza parkearen **%37,92a 1925 urtean edo lehenago** eraiki zen, barreiatuan %67,40; etxebizitza parkearen **%43,53a 1975 urtetik hona** eraiki da, Elbarrenan %61,01 (epealdi horretan udalerrian eraikitakoen %63,42).
- Azalera: 75-100 m² bitarteko etxebizitzak 305 dira orotara (%34,94), Elbarrenan %52,41 eta San Gregorion %46,46; 150 m² baino azalera handiagoa dutenak berriz 299 dira guztira (%34,25), barreiatuan %70,04, Arinberriagan %60 eta Arrondon %57,50.

Etxebizitza hutsen tasa oso altua da. Udalerrian 237 etxebizitza daude hutsik orotara, etxebizitza parkearen %28,6.

Etxebizitza parkeak presio handiagoa jasaten duen auzuneetan etxebizitza hutsen tasa txikiagoa da: Elbarrena (%16,2), Astigarraga (%23,7), Aia (%14,3) edota San Gregorio (%26,8). Barreiatuan aldiz tasa handiagoa da: San Gregorioko barreiatua (%43,2), San Martingo barreiatua (%49,6) edota Ergoiena (%58,6).

Indarreko udal plangintzak (aldaketa puntualak barne) **314 etxebizitzako hazkunde garbia** aurreikusten zuen bere indarraldirako eta horietatik **101 gauzatu** dira gaurdaino, batik bat 2005-2010 epealdian.

Aldiz, Goierriko **LZPak** (2009) **habitat alternatiboen** kokagune eta **jarduera publikoak garatzeko intereseko** udalerrri gisa identifikatzen du Ataun, eta **206 eta 286 artean** kuantifikatzen du bizitegi-eskaintza 16 urteko epemugan. Beraz, indarreko udal arautegian eraiki gabe geratzen diren 213 etxebizitza berriak aipatu tartean leudeke. Hala ere, Plan Orokor berriak bizitegi-ahalmena 2019ko Lurralde Antolamenduaren Gidalerroek (LAG) xedatutakoaren arabera finkatu beharko du.

➤ **Ekipamenduak eta zerbitzuak.**

Ataunek duen zuzkidura maila batz bestekotik gertu dago, baina **auzune ezberdinen artean desoreka** handiak daude. Elbarrenan administrazioa (udaletxea), herri-antzokia, osasun zentroa, farmazia edota merkataritza establezimendu ia guztiak kokatzen dira, eta Botika(rio)-etxean (Aierdienea) kultur etxea egokitzeko proiektua abian da.

Gainera, Astigarragan hezkuntza zentroak eta kiroldegia (pilotalekua), udalerriko ekipamendu orokor nagusiak, hain zuzen ere.

Aldiz, San Gregorion osasun zentroa eta Bikario-etxea (Lurlab, Ataun irratia, irakurketa/ikasketa gela...) daude, eta bere barreiatu merkataritza establezimendu bat aurki daiteke.

Horrela, oinarritzko ekipamenduak 1.000 metro baino urrunago dituzten biztanleen kopurua ondorengo da:

- Udaletxea: 692 (%40,75)
- Osasun zentroa: 431 (%25,38)
- Kultur etxea (herri antzokia): 679 (%39,99)
- Kiroldegia (pilotalekua): 610 (%35,92)
- Hezkuntza zentroa (biztanleria adingabea): 100 (%28,41)

Ostalaritza da udalerrian zehar sakabanatzen den zerbitzu mota bakarra.

Bestalde, Goierriko LZPak eremu funtzionaleko zahartze-maila kontuan hartuta, landa-biztanleriarena batez ere, **hirugarren adinerako zuzkidurak** indartzeko beharra aztertzen du, kokapen zehatzik aurreikusi gabe.

Gainera, eskualde mailako ekipamenduen artean sailkatzen du **Joxe Miel Barandiaran** Euskal Parke Mitologikoa/Interpretazio Zentroa.

Azkenik, LZPak "**lurraldere sartzeko gune**" gisa sailkatzen du San Martin herrigunea, eta ondorioz, "**berrekipamenduko**" eragiketa bereziak hartzeko gune egokitzat jotzen du.

➤ **Espazio publikoa eta gune berdeak.**

Udalerriko espazio publiko esanguratsu bakarra Elbarrenan kokatzen da, Udaletxea eta San Martin elizaren inguruan, eta GI-2120 errepideak gurutzatzen du.

Gainontzeko auzuneek tokiko espazio publiko xumeak dituzte, eta San Gregorion pilotalekuari atxikita ageri den plaza soilik nabarmendu daiteke.

Gune berdeei dagokienez, indarreko udal plangintzak Gune Libreen Sistema Orokor gisa (F.10) izendatzen ditu bi gune: Astigarraga auzunean (2.261 m²) eta Iturritza izenekoa, San Gregoriotik gertu (33.055 m²).

Bi gune hauek, aurreikusitako bizitegi hazkundearen arabera, Legeak xedatutako gune berdeen zuzkidura justifikatzea beste helbururik ez dute, eta hiri-ereduan betetzen duten funtzioa oso eskasa da.

➤ **Jarduera ekonomikoak.**

Zubikoetako industria guneaz gain, indarreko udal plangintzak B.10 Industria gune arrunta bezala izendatu zuen **2 ha. inguruko eremua** (A.I.U.2) Ajarresta inguruan, gaurdaino garatu ez dena.

Jarduera ekonomikoak antolatzekeo LPSak eta Goierriko LZPak **garapen txikiko udalerrri** gisa kategorizatzen dute Ataun, eta ondorioz, "higintza-plangintzak mugatu beharko du ekonomia jardueretarako lurzorua kalifikazioa **hiri-izaerako jardueretarako** izatea".

Eskualdeko enkoadraketaren atalean establezimenduez (jarduera ekonomikoez) hitz egin bada ere, udalerriko 108 establezimenduetatik **46** soilik dira **hiri-izaerako establezimenduak**, edo beste modu batera esateko, hiri-eredua artikulatzen lagun dezaketen jarduerak. Eta hauetatik **24** (%52,17) **Elbarrenan** eta 11 (%23,91) **San Gregorion** kokatzen dira.

Gainontzeko **62** establezimenduak lehen sektorekoak (34), industrialak (4) edo eraikuntza sektorekoak (14) dira, edo hiri-eremutik kanpo kokatzen dira (10).

➤ **Mugikortasuna eta aparkalekua.**

GI-2120 errepidea da udalerriko ibilgailuen sarrera eta irteera bakarra, baita barne mugikortasunaren **ardatz nagusia** ere, auzune nagusiak lotzen baititu. Nafarrorako igarobide gisa duen erabilera oso murrizta den arren, errepideak eskualdeko izaera du eta horrek "zauriak" eragiten ditu auzuneetako hiri-bilbeetan.

Udalerriko barreiatuaren eta landa eremuaren mugikortasuna ere GI-2120 errepidean oinarritzen da eta GI-3151 (Aia-Urkillagako gaina), GI-3152 (Lauztierreka), GI-4151 (Aitzarte) eta GI-4153 (Motasoro) tokiko errepideen bidez artikulatzen da.

Aparkalekuari dagokionez, indarreko udal plangintzak bizitegi garapen berriei (lurrazpian) eta espazio publikoaren berrantolaketari (azalean) lotua aurreikusten du **zuzkiduraren handitzea**.

Oinezko ibilbideei dagokienez, indarreko udal plangintzak hiri-guneetan ibaiertzak egokitzea proposatzen du, eta bere egiten du udalerriko ardatz nagusia, Kaseta eta Lazkaoko mugaren artean, Agauntza ibaiaren mendebaldetik lotuko duen oinezkoen ibilbidea burutzeko aspaldiko proiektua, atalez atal garatzen doana eta gaurdaino amaitu ez dena.

Hala ere, ibilbide honek ez du hiri-izaerarik eta ez du hiri-eremuko auzune nagusiak mugikortasun eredu berritzaile eta unibertsalen bidez lotzeko gaitasunik: umeen aulkitxoak garraiatzen dituzten familiak, gurpildun aukian mugitzen diren herritarrak, bizikletak, monopatin elektrikoak, eta abar.

➤ **Azpiegiturak.**

Ur hornidura eta saneamendu sareak berritu eta osatzea da Ataunek azpiegitura mailan dituen erronka nagusiak, izan ere, egungo edateko uraren kalitatea eskasa da, batetik, eta San Gregoriotik gorako ur zikinak Agauntza errekarara isurtzen dira zuzenean, bestetik.

Argindar zein telefonia horniketarako sareak amaitutzat eman daitezke oro har, eta helburua telekomunikazio eta gas hornidurarako sareen hedapena sustatzea da.

➤ **Landa-eremua eta baserria.**

Udalerriak azalera ia osoa (%99,56) lurzoru ez urbanizagarria da. Gainera, azalaren %76,23 Aralarko Parke Naturalaren barne dago eta beraz, Aralarko Natura Baliabideak Antolatzeko Planaren menpe dago (Eusko Jaurlaritzaren 168/1994 Dekretua). Atan da Parke Naturalaren Patronatua bi ordezkari dituen udalerrri bakarra.

Ondorioz, Nekazaritza eta Basozaintzako Lurraldearen Arloko Planak ondorengo antolamendu kategoriatan banatzen du udalerriko gainontzeko azalera (hiritartua salbu):

- Basoa: 936,01 ha (%16,04).
- Basoa-Mendi urria: 39,81 ha (%0,68).
- Larre menditarra: 2,59 ha (%0,04).
- Nekazaritza-abeltzaintza eremua. Balio Estrategiko Altua: 37,21 ha (%0,64).
- Nekazaritza-abeltzaintza eremua. Trantsiziozko Landa Paisaia: 326,57 ha (%5,59)
- GUZTIRA: 1.342,19 ha (%22,99).

Gipuzkoako Datu Espazialen Azpiegituraren arabera, Ataunen 165 eraikinek baserri izendapena dute. Hauetatik 146 (%88,5) landa eremuan kokatzen dira: 71 San Martinen, 49 San Gregorion eta 26 Aian. Landa-eremuko 138 baserrik (%94,5) bizitegi erabilera dute, eta hauetatik 44 (%31,9) hutsik daude (udalerrian %28,6).

Landa-eremuko 146 baserrietatik 124 (%84,9) dira nekazaritzara edo abeltzaintzara bideratutako guneren bat dutenak, baina hauetatik 19 baserrik soilik (%13,0) dute lehen sektoreko jarduera. Kopuru hori udalerrian dauden nekazaritzako eta abeltzaintzako 30 establezimenduen ia bi heren dira (%63,33). Landa-eremuan gainera beste jarduera sektoreetako 12 establezimendu daude, gehienak (8) merkataritza, garraioa eta ostalaritza sektorean jarduten direnak.

Orotara, udalerrian lehen sektoreko jarduera burutzen duten 34 establezimenduetatik 21 (%61,76) daude baserriari lotuak, eta 13 beste eraikin mota batean garatzen dira. Izan ere, gaur egungo legediaren arabera oso zaila baita baserri tradizional batean lehen sektoreko jarduera ekonomikoak abiatzea, aintzat hartu behar diren osasun neurriak eta neurri teknikoak direla eta. Gaur egun, lehen sektoreko jarduera ekonomiko berriak berriaz prestatutako eraikinetan garatzen dira

➤ **Etxebizitza.**

Etxebizitza alorreko plangintzak udalerrriaren garapen jasangarriaren (1/2) eta lurralde ereduaren (2/2) ataletan ezarritako helburu orokorrei erantzun behar die; hurrenez hurren:

- Gaur egungo **0-19 urte** bitarteko **belaunaldia** udalerrian **errotzea**, horiek bermatuko baitute hurrengo belaunaldien biziberritzea.
- BOL eremurako espero den biztanleria hazkundeak Ataungo **migrazio saldoan**, orain arte ez bezala, **eragin positiboa** izatea.
- Egungo hiri-eremuen ezaugarri morfotipologikoak mantentzea.
- Elbarrena eta San Gregorio arteko lurraldea modu bateratuan garatu beharreko **hiri-gune** gisa ulertzea eta biztanleria errotzeko eta erakartzeko gaitasuna izango duen **nukleo nagusi** bat eratzea.

Goierriko LZP berrikusi arte, Ataungo Plan Orokor berriak bizitegi-ahalmena 2019ko Lurralde Antolamenduaren Gidalerroek (LAG) xedatutakoaren arabera finkatu beharko du, eta bertan jasotako kalkulu sinplifikatuak ematen duen behin behineko hazkunde garbia **160-170 etxebizitza** ingurukoa da.

Beraz, indarreko udal plangintzak aurreikusitako eta garatu gabeko **bizitegi programaren zati** esanguratsu bat **bertan behera** utzi beharko du Plan Orokor berriak.

Edonola, lurralde plangintzak aipatzen duen bezala, belaunaldi **gazteak** udalerrian **errotzeko** erakundeetatik **etxebizitza babestua** sustatzeak berebiziko garrantzia du, batik bat **alokairuko edota** zuzkidurako bizitegiak eskainiz.

Gainera, kanpoko herritar hiritartuak erakartzeko eta migrazio saldoa iraultzeko, bizitegi garapen berriek **bizimodu alternatiboa** eskaini beharko dute eta **jasangarritasun irizpide garaikideak** aintzat hartu, erabilera ezberdinen nahasketa, lurzoruaen artifizializazioa mugatzea, energia burujabetza, eta antzeko kontzeptuak proiektuaren gidalerro izan daitezten.

Egungo etxebizitza parkearen ezaugarriak laburbilduz, esan daiteke landa-gune zein barreatutako etxebizitzak familia bakarreko eraikin haundi eta zaharrak direla, eta hiri-eremu nagusietakoak aldiz, familia anitzeko eraikin ertain eta berriagoak (< 50 urte).

Landa-guneko bizitegiek (baserriek) atal berezitua izango dutenez, baieztatu daiteke hiri-eremuetako **etxebizitza parkea birgaitze sakonak** eskatuko dituen adinaldian dagoela, izan irisgarritasuna bermatzeko (igogailuak), izan energia eraginkortasuna handitzeko, edo beste.

Arreta eta ahalegin berezia eskaini behar zaio **etxebizitza hutsen merkaturatzeari**, hirigintza plangintzaren eskumen-eremutik harago doazen neurriak eskatu arren.

Edonola, helburu hau hirigintza plangintza berriaren arrakastari lotua egon daiteke, hau da, ezarritako helburu orokorrak erdiesteari eta Ataun bizitzeko leku erakargarriagoa egiteari.

➤ **Ekipamenduak eta zerbitzuak.**

Ataunek herri-mailako ekipamendu eta zerbitzu **zuzkidura onargarria** du, eta ondorioz, beharrezkoa da proposa daitezkeen ekimen berriek udalerrriaren garapen jasangarriaren (1/2) eta lurralde ereduaren (2/2) ataletan ezarritako helburu orokorrei erantzutea; besteren artean:

- Goierriko eta BOLEko herritarrei aipatu eremuetan eskaini ezin diren zerbitzu osagarriak eskaintzea.
- Elbarrena eta San Gregorio arteko lurraldea modu bateratuan garatu beharreko hiri-gune gisa ulertzea.
- San Martin eta San Gregorio hiri-poloen arteko konektibitatea oinezko, bizikleta eta garraio publiko bidez bermatzea.

Zentzu horretan, ez da ahaztu behar Goierriko LZPak lurraldera sartzeko gune gisa sailkatzen duela San Martin herrigunea, eta ondorioz, berrekipamenduko **eragiketa bereziak** hartzeko gune egokitzat jotzen duela.

➤ **Espazio publikoa eta gune berdeak.**

Beharrezko jotzen da Elbarrenan Udaletxeak eta San Martin elizak eratzen duten udalerriko espazio publiko esanguratsu bakarraren **baldintza espazialak** hobetzea. Horretarako beharrezkoa da HJA-8 eremuaren garapena modu egokian burutzea eta botika-etxearen birgaikuntzarekin asmatzea, baita GI-2120 errepideak egun eragiten dion “zauria” arintzea eta autoak bertatik guztiz erauztea ere.

Hirigintza plangintzak egun aurreikusten dituen edo etorkizunean proposa ditzakeen espazio publiko berriek ez liokete itzalik egin behar Elbarrenakoak Herriko-plaza gisa jokatzeko duen funtzioari, Ataunen eskalako udalerriek **erreferentziatzko espazio publiko adierazgarri bakarra** edukitzea garrantzitsua baita.

Funtsezkoa da udal plangintzak izendatzen dituen Gune Berdeen Sistema Orokorrek **hiri-bilbean txertatuak** egotea eta hiri-ereduan zuzeneko funtzioa betetzea, egungoek ez bezala. Zentzu horretan, espazio publikoen eta gune berdeen arteko **bereizketa baztertu** beharko litzatekeela uste dugu, eta espazio publikoetan gune hiritartuak eta naturalak uztartu, klima-aldaketak hiri-guneetan sortuko dituen erroka berriei aurre egin ahal izateko.

➤ **Jarduera ekonomikoak.**

Indarreko udal plangintzak **jarduera ekonomiko industrialen** alorrean zituen aurreikuspenak ez dira gauzatu eta horrek frogatzen du, beste ataletan azaldu diren datuekin batera, **ez dela hau** udalerraren garapenerako **alor estrategikoa**.

Aldiz, lurralde plangintzak adierazten duen bezala, ekonomia jardueretarako lurzorua kalifikazioa **hiri-izaerako jardueretarako** izatea proposatzen da. Adibidez, **hirugarren adinerako zuzkidurak** Ataunen kokatzeko baldintzak sortzea helburu estrategikoa izan daiteke, aldi berean garapen exogenoari (BOLeke biztanleriari zerbitzu osagarriak eskaintzea) eta endogenoari (Ataungo biztanleriaren beraren zahartzeari) erantzun balioko.

Ondorioz, ez da aurreikusten jarduera ekonomiko industrialetara lurzoru berriak bideratzea. Ajarresta inguruko eremuak bere izaera mantendu dezake edo, aldiz, bertan erabilera berriak proposa daitezke edo, muturrera eramanez, haren sailkapena eta izendapena berrikusi daitezke, hiri-izaerako **jarduera ekonomikoak kokagune egokiagoan** birkokatuz.

Bestalde, **hiri-izaerako establezimenduak** (merkataritza, ostalaritza, jarduera profesionalak, zerbitzuak...) errotzeko eta erakartzeko **hiri-ingurune trinkoa eta mugikortasun-eredu garatuak** behar dira, batik bat.

➤ **Mugikortasuna eta aparkalekua.**

Gipuzkoako Foru Aldundia da **GI-2120** errepidearen arduraduna, eta funtsezkoa da Udala eta bi erakundeen artean ardatz honen inguruko elkarrizketak abiatzea. Izan ere, egun duen eskualde arteko komunikabide funtzioa hondarrezkoa izanik, Ataungo auzuneen hiri-bilbeetan eragiten duen “zauria” oso handia baita. Ezinezkotzat jotzen da errepideak egun duen eskualdeko izaera berrikustea, baina behintzat bere **ezaugarriak “leuntzea”** funtsezkoa litzateke udalerraren garapenerako.

Izan ere, GI-2120 errepidearen egungo ezaugarriek talka egiten baitute proiektu honen indarraldian oinarritzeko izango den helburuarekin, hau da, Elbarrena eta San Gregorio **hiri-poloen artean** hiri-izaera izango duen **ibilbide berri** baten eraikuntzarekin. Ibilbide berri honek hiri-eremuko auzune nagusiak **mugikortasun eredu berritzaile eta unibertsalen** bidez lotu beharko litzateke, eta udalerraren garapen integralaren eta lurralde eredu berrikusiaren funtsezko elementua da. Zentzu horretan, Agauntza ibaiaren mendebaldetik burutzen ari den oinezko ibilbideak, bere egokitasuna zalantzan jarri gabe, ezin du ordezkatu aipatu den hiri-izaerako ibilbide berria.

Aparkalekuari dagokionez, plangintzako proposamenen garapen maila zehatzago aztertu gabe, garrantzitsua da mahai gainean jartzea **lurrazpiko aparkalekuen** inguruko eztabaida, izan ere, lurzoru artifizialetan eta espazio publikoen kalitatea baldintzatzen baitute, baita bizimodu alternatiboak garatzeko ezinbestekoa den erabilera nahasketa ere.

➤ **Azpiegiturak.**

Datorren urteetan ezinbestean ekin beharko zaie edateko uraren kalitatea bermatzera bideratutako eskuhartzei, arazketa sistema egokia ezarri eta sarea osatzen duen fibrozementuzko hoditeria ordezkatzuz.

Ur zikinen bilketa sarea osatu beharko da halaber, egungo kolektorea luzatuz edota bestelako sistemak (hondakin uren araztegia) ezarri.

Proiektu honetan proposatzen den garapen eredurako funtsezkoa da telekomunikazio-zerbitzuen sarbidea puntako estandarretan bermatzea, eta Plan Orokorren indarraldirako helburu estrategikoa izan beharko luke.

Bestalde, gas hornikuntzaren sarea hedatzeari uko egin gabe, energia berriztagarrien (fotovoltaikoa, eolikoa, hidroelektrikoa, biomasa...) instalakuntzek sor ditzaketen eskakizunak aurreikusi beharko dira, adibidez, auzo berogailu sistema zentralizatuak edo "district heating" deritzonak.

➤ **Landa-eremua eta baserria.**

Esan bezala, udalerriko landa-eremuak eta barreiatu zabalak proiektu honetan proposatutako ereduaren bigarren lurralde-unitatea osatzen du, eta berariazko azterketa eta tratamendua galdegiten ditu. Izan ere, landa-eremuko bizitegiek (baserriek), jarduera ekonomikoek (nekazaritza, abeltzaintza, basogintza, turismoa...) eta ingurumen naturalak osoko ikuspegia aldarrikatzen duen multzoa osatzen baitute, gure iritziz.

Zentzu horretan, klima aldaketak eragin duen zibilizazio-krisiaren eta gizarte bezala sortzen dizkigun erronken aurrean, parez pare kokatzen da lehen sektoreak azken hamarkadetan jasan duen gainbehera sakon eta etengabea, eta ez da erraza bi auziei modu bateragarrian erantzutea, giza-talde ezberdinen ikuspegiak askotan ezin adiskidetuzkoak baitira.

Ondorioz, landa-eremuaren arazoari erantzuteko, proiektu honen ahalmenetik haratago doazen gizarte-adostasunak eta herri-ekimenak behar dira, zalantzarik gabe. Eta gainera, udal hirigintza plangintzak lurzoru ez urbanizagarrian eragiteko duen gaitasuna, edo lege-eskumena, nahiko mugatua da, eta alorreko lurralde plangintzak xedatutakoa bere egitera mugatzen da askotan.

Hori esanda, Ataungo baserriek egun oraindik gorpuzten duten ondare kultural aberatsa babestea izan beharko luke hirigintza plangintza berriaren helburu behinena. Eta hori, ahal dela, bizitegi eta inguruko landa-eremuaren ustiategi gisa baserriak historikoki izan duen erabilera edo funtzio bikoitza galdu gabe egin beharko litzateke.

Hala ere, jakitun gara udalerriko baserri gehienetan (%87) ez dela jada lehen sektoreko jarduerarik garatzen, eta asko (%31,9) hutsik daudela. Beraz, ondasun eraikia babesteko eta birgaitzeko behar den inbertsio handiari aurre egiteko modu bat izan liteke baserriari erabilera hiritarragoak esleitzea. Adibidez, bizitegi erabilera hutserako partzelazioak eta segregazioak baimenduz, horrek ez soilik egungo baizik eta etorkizuneko erabilera nahasketak ere hipotekatuko lituzkeen arren.

Izan ere, lehen sektoreak (nekazaritzak, abeltzaintzak eta basogintzak) udalerrriaren garapen endogenoan jokatu behar duen papera, bere izaera jasangarriari eta estentsiboari lotua etorriko baita, inolaz ere ez ekoizpen eredu intentsibo edota industrialari. Eta egun lehen sektoreak beharrezko dituen azpiegitura berrien eraikuntzak bateragarria izan beharko luke udalerrriaren ingurumen- eta paisaia-ondarearekin, ATAUN marka tradizioan erroto eta etorkizunera proiektatu nahi bada.

Beste aukera bat litzateke, aipatu ingurumen- eta paisaia-ondarea baliatuz, baserriak ostalaritza erabileretara bideratzea, beti ere turismo eta aisialdi jardueren jasangarritasuna eta hazkunde orekatua bermatuz.